

УДК 658.14/.17:005.334]:005.521"364"

Щербак К.С.

здобувачка,

освітня програма «Корпоративні фінанси»,

Київський національний економічний університет імені В.Гетьмана,

Островська О.А.

к. е. н., доцент, доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,

Київський національний економічний університет імені В.Гетьмана,

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ МЕТОДИК

В умовах воєнного стану традиційні методики діагностики фінансової кризи на підприємствах потребують суттєвої адаптації через підвищений рівень невизначеності та нові економічні реалії. Військова агресія РФ створила безпрецедентні виклики для українського бізнесу, що вимагає переосмислення підходів до фінансової діагностики підприємств. Однією з основних проблем, що виникає при фінансовому аналізі в умовах війни, є невизначеність економічної ситуації та різке погіршення показників діяльності підприємств через вплив бойових дій, розриви логістичних ланцюгів, зростання витрат на енергоносії, зниження платоспроможності контрагентів та нестабільність ринкових цін. Ці фактори знижують точність оцінок і вимагають перегляду звичних аналітичних підходів [1, с. 34]

Погоджуємось з авторами [2, с.21], які важливими аспектами фінансового аналізу визначають оцінку фінансового стану, ризиків, а також здатності підприємства досягати поставлених фінансових цілей і забезпечувати стабільні доходи в майбутньому. Поділяємо думку [3, с.91], що з метою забезпечення точності та оперативності аналізу необхідно адаптувати вітчизняні методики фінансового аналізу у напрямках: 1) оперативний аналіз поточних показників – зосередження на ліквідності, чистому грошовому потоці та оборотності активів для своєчасного виявлення кризових тенденцій; 2) сценарний аналіз та стрес-

тестування – застосування сценарного підходу для моделювання варіантів розвитку подій та їхнього впливу на фінансові показники компаній; 3) ревізія оцінки активів та пасивів – перевірка реальної вартості активів, зокрема їхнього можливого знецінення через зниження попиту або зростання витрат; 4) оновлення підходів до оцінки ризиків – корекція розрахунків фінансових ризиків з огляду на специфіку умов воєнного часу, включаючи ризики втрат від переривання постачань і зростання собівартості; 5) аналіз короткострокових показників – акцент на оцінці короткострокових фінансових показників, які можуть оперативно сигналізувати про кризові зміни.

Одним із найбільших викликів діагностики кризового стану в сучасних вітчизняних умовах стає визначення джерел інформації, які мають бути достовірними. Проте в умовах воєнного стану по підприємствах, розташованих в регіонах наближених до ведення активних військових дій, можуть виникнути проблеми як із достовірністю даних, так і з оцінкою ризиків та визначенням прогностичних показників, оскільки неможливо передбачити всі можливі наслідки (бомбардування, тимчасова окупація окремих територій, втрата контрагентів) та їх вплив на фінансовий стан суб'єкта господарювання [4, с.95]

Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року, яка була розроблена у 2020 році, не передбачала сучасних масштабів нестабільності, спричиненої російсько-українською війною. Проте слід погодитися з [5, с. 6], що ключова мета, яку Стратегія ставить перед фінансовим сектором (фінансова система розглядається як драйвер сталого та інклюзивного розвитку економіки України, сприяючи підвищенню добробуту громадян завдяки ефективному накопиченню, розподілу та обігу фінансових ресурсів в країні), залишається актуальною навіть у складних умовах воєнного стану.

Отже, на нашу думку, основне завдання фінансової діагностики - визначення фінансово-інвестиційних ризиків та прогнозування результатів діяльності. Діагностика ж кризового стану допомагає в ухваленні короткострокових і довгострокових управлінських рішень, які сприяли б своєчасним розробці та впровадженню превентивних антикризових заходів та

забезпеченню стабільності функціонування підприємств. Адаптація вітчизняних методик фінансової діагностики до умов війни є важливим кроком, що дозволить українським підприємствам зберегти фінансову стабільність та підвищити свою стійкість навіть у кризових умовах воєнного стану. Використання запропонованих українськими науковцями [1- 4] підходів у сучасній аналітичній практиці сприятиме отриманню адекватної фінансової інформації за результатами діагностики кризового стану, а також забезпеченню обґрунтованості та ефективності управлінських рішень у період економічної невизначеності.

Список використаних джерел:

1. Островська О.А., Юркевич О.М., Емпірика діагностики кризового стану в корпоративних фінансах: нові підходи, Формування ринкових відносин в Україні, 2023, №7-8 (266-267), С.33-40
2. Островська О.А., Юркевич О.М., Кириленко А.О., Руда В.Г., Фінансово-інвестиційний аналіз у прийнятті управлінських рішень за умов економічної нестабільності, Формування ринкових відносин в Україні, 2024, №3, С.17-26
3. Островська О.А., Юркевич О.М., Жмуд А.П., Колякіна О.М., Фінансова діагностика компаній в умовах військової агресії: проблеми та шляхи вирішення, Формування ринкових відносин в Україні, 2024, №1, С.87-95
4. Чермянін А.В., Островська О.А., Фінансовий аналіз в умовах воєнного стану: проблеми невизначеності оцінок, Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 11-12 квітня 2023 р.), Мукачево: МДУ, 2023, С.138-140
5. Антипенко Н.В., Супруненко С.А., Гавран В.Я. Український досвід адаптації державних фінансів та менеджменту до умов воєнного стану. *Академічні візії*, Вип. 25/2023, С.1-13. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/741/658>